a Dinumerabo eos/non solũ apostolos: sed eos quos in fide genuerũt. b Et sup arenam multiplicabunt: q̃ quasi inumerabiles renati sunt p illos. Vel/super arenam: id est sup iudęos:qui ꝓpter sterilitatem arena dicunt. Unde in ꝓmissiõe dictũ est abrahę/Geñ.xxij.c. Multiplicabo semẽ tuũ sicẽ stellas cęli:et velut arenã maris. Per stellas populus christianorũ intelligit:qui numerosior est ꝓ ꝓlo iudęorum per arenam figurato/ c Exurrexi/a morte: d Et adhuc sum tecũ: nondũ cum ipsis per noticiam: q̃ non mox post resurrectionẽ christũ agnouerunt. Vel/sum tecũ: id est oculi⁹ ad dexterã tuã/donec omnib⁹ in iudicio apparebo. Hoc de capite. Sequit aũt in ꝑsona mẽbrorũ:q̃ patit malos ꝑmixtos bonis. e Si occideris de⁹ peccatores. Quarta pars: quomõ mali non noceãt ei. Quę sumendo duos versus simul sic cõtinuat: Sum tecũ:sed tñ adhuc patior ab hęreticis in corꝑore meo q̃d est ecclesia. Dico ergo: O deus si.i. quãdo occideris peccatores: id est hęreticos:qui fastu superbię ab alijs se diuidũt:qui a superbia occidi dicunt per amissionẽ gratię. g Accipiant.s.ipsi occisi: h In vanitate ciuitates suas.i. populos suos vanos/eorum vana sectãtes: qui ipsos apparẽtia iusticię inflatos sequuntur/dirupta vnitate. Est aũt occasio inflatis hęreticis seducẽtibus populos separandi se ꝛ illos ab vnitate. Tales.s.quia mali ibi:id est in ecclesia sunt/ quib⁹ nolunt misceri:et sunt vere in ecclesia nõ mõ boni quos infamant : sed et certe mali: et hac occasione se et alios corꝑoraliter a bonis diuidunt. Et etiam ideo:quia deus monet bonos vt a malis se separẽt: Ideoq̃ iterponit/ f Viri sanguinũ declinate a me:quoniam dices:alia littera: in cogitatione: Quasi ideo accipient/hęretici/ in vanitate ciuitates suas.i.ideo seducẽt in separatione ꝓ ꝓria vanos populos:quia tu o deus/dices:id est imittes ĩ cogitatione iusti vt dicat malis: Viri sanguinũ declinate a me.i.mones bonos vt a malis se separent:non vtiq̃ loco: non corꝑore:sed mente: non aperte adhuc/ne et bonos deserant: sed puritate vitę. Or autẽ dicit deus modo malis in cogitatione bonorum:in iudicio/dicet aperte:Amẽ dico vobis: non noui vos. Hęretici igit qui innocẽtes sępe infamãt:quos tanq̃ malos se fugere simulant/ videntes malos inter quos triticum gemit/vsurpant hanc auctoritatem:et dicunt imperitis vt separent se a malis corꝑoraliter:qui cum bonis sũt:q̃ deus monet iustos vt dicant: Viri sanguinũ declinate a me. Et ideo nisi id fecerint q̃ deus monet eos/non esse iustos/ dicunt. Sed nõ sicut hęretici putant/ illud monet deus: Nõ enim monet vt ante nouissimã ventilationem vt putant hęretici se corꝑoraliter diuidant a malis:sed per vitę dissimilitudinem se seiungãt a viris sanguinũ. Viri aũt sanguinũ sũt:q̃ oderũt fratrem:sicut Johãnes dicit: Qui odit fratrẽ suũ/homicida est. i Nõne qui oderũt ꝛc. Quasi hęretici nõ itelligẽtes accusant ĩ bonis cõmunionẽ malorũ. Sz q̃d mihi calũniant dicẽ corp⁹ christi de cõmixtione malorũ? Nõne etiã mixti illis separati sumus ab illis animo ꝛ volũtate/odiẽdo vitam eorumq̃ mores? Ideo dicẽ: Nõne qui oderũt te domine oderam: q.d.sic. k Et sup inimicos tuos tabescebam: id est resoluebar interius ęlo iusticię tuę iratus cõtra eos. l Perfecto odio oderam illos:id est iniquitates eorum odi/ nõ naturam. Hoc est perfecto odio odisse: vt nec ꝓpter vitia homines oderis:nec ꝓpter homines vitia diligas: Quomodo ergo cõmixtione malorum cõtaminabor? sicut calũniant mihi hęretici:de quibus adiungit: m Et inimici facti sunt/ ipsi hęretici/mihi/nõ tñ dei: sed ꝛ mei inimici sunt:in q̃ illos odio habeo. n Proba me. Ducusq̃ egit de hęreticis et alijs eorum sequacibus ab ecclesia separatis: Nũc etiam agit de malis vel fictis sibi cõiunctis:quos patit ecclesia ꝛ gemit: q.d.hęretici se ꝛ alios separãt:ergo cum separatis occisis et suis sequacibus restãt mali inseparati :inter quos gemit ecclesia quos ꝛ patitur. Quid ait ipsa? Vide. Quid? O tu deus proba me. o Et/ ꝓ id est: p Scito cor meũ : quia non cõsentio factis malorum: Tu deus proba et scito:quod non potest homo:non hęreticus:qui nec probare nouit nec scire/cor meum: sed tu solus qui rimaris occulta cordium: q Interroga me/ q̃d ad inquisitionem pertinet minutissimam. r Et cognosce semitas meas: id est facta et cogitata mea occulta. Deus enim septem facit cordi. Primo rimatur siue ituetur.j.Regl.xvj.b. Homo enim videt quę patent:deus autem intuetur cor. Et hoc per gratiam cõuersionis infundendo. Secundo adaperit instruẽdo. Col. iiij.a. Deus aperiat nob ostiũ ſmonis ad loquẽdũ ꝛc. Et.ij. Machab.j.a. Adaperiat dominus cor vestrum. Tertio tangit feruorem immittendo.j. Regl.x.d. Abijt cum saul pars exercitus/quorũ deus tetigerat corda. Quarto visitat ꝛ probat. Pſ. Probasti cor meũ ꝛc. Quinto emollit ad deuotionem excitando. Job.xxiij.d. Deus emolliuit cor meũ. Hoc est q̃d ꝓmiserat de⁹ ꝑ Ezech.xj.d.et.xxxvj.f. Auferã a vobis cor lapideum. Sexto loquit cordi/ꝛ hoc vt delectet. Osee.ij.c. Ecce lactabo eam ꝛ inducam in solitudinẽ:et loquar ad cor ei⁹. Septimo trahit totaliter sibi vniendo: quia qui adhęret deo/vnus spiritus efficitur cũ eo. Ideo dicit Job.xxxiij.b. Si direxerit ad eum cor suum:spiritũ illius ꝛ flatũ ad se trahet. Est enim domin⁹ attractiuę naturę:quia ad modũ adamantis trahit ad se quicquid tangit. Hunc attractum desiderat q̃ dicit: Trahe me post te: Cant.j.a. Et anima sic tracta cantat: Deus cordis mei ꝛ pars mea deus in ęternũ. Ecce q̃d ait:proxima christi inter filias:hę sunt voces eius: Proba me/domine: ꝛ scito cor meũ. Hęc cõscientia munda est:ꝛ similis filię regis intrinsecus:quę est inter filias:sicut liliũ inter spinas.q.d.illi sunt inimici tui:tu vero/deus proba me ꝛ cognosce semitas meas.i. perscrutare consilia ꝛ cogitationes. s Et vide si via iniquitatis in me est/faciendo vel cõsentiendo. Si quid autẽ inueneris in via mea q̃d oculis tuis displiceat:q̃ via mea mortalis est: t Deduc me in via ęterna/quę est christus. Christus enim ęternus est qui dixit: Ego sum via/veritas ꝛ vita. In hac ergo via nulla est iniquitas:quia si quis peccat aduocatũ habem⁹ apud patrem iesum christũ: cui est honor ꝛ gloria ĩ sęcula sęculorum: Amen.

a Binũmerabo eos et sũper arenam multiplicabunt: exurrexi ꝛ adhuc sum tecũ. Si occideris deus peccatores: viri sãgũinũ declinate a me. Quia dicitis in cogitatiõe: accipiãt ĩ vãnitate ciuitates suas. Nõne q̃ oderũt te domine oderam: ꝛ super inimicos tuos tabescebaz. Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi. Proba me de⁹ et scito cor meũ: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis ĩ me est: ꝛ deduc me in via ęterna.

In finẽ psalm⁹ dauid.

Gr. Quia dicet
Al. accipiẽt
Al. eos qui oderant te odio habui
Al. scrutare
Matth.25.a.
1.Job.3.c.
1.Cor.6.d.
Ps.16.
Ps.72.
Can.2.a.
Job.14.a.
1.Job.2.a.
Septẽ deus facit cordi
Partitio psalmi

Expositio Ps. CXXXIX.

Eripe me. Titulus. In finem psalm⁹ dauid. Per dauid hic itelligit christus verus dauid:qui est finis noster: vt sępe dictum:ad quem per totum psalmũ loquit sãcta ecclesia:quę est corꝑus christi. Et est hic cõquestio ꝛ gemitus ꝛ oratio corꝑoris christi inter malos constituti:nõdũ habẽtis in re:sed ĩ spe bonũ vbi est plena exultatio. In ꝗ g̃ psalmo sonat vox corꝑoris christi:hęc ẽ vox nr̃a: si tũ sum⁹ in corꝑore christi: vbi q̃q̃s nõ fuerit/in eis erit inter quos illud corꝑus gemit:aut in illo corꝑore erit/ aut membrum christi/ aut hostis christi. Et ẽ sensus tituli: Psalm⁹ hic dirigens nos/in finem:id est in christũ: vel est/dauid: id est ecclesię: quę hic loquit vt corꝑus eius. Intẽtio monet vt contra mala sęculi ad deum oremus. Modus. Tripertitus est psalmus. Primo ꝓponit/qui hostes/q̃ mala monent opponens eis preces. Secũdo dicit q̃d auxilium habeat contra mala:ibi: Dixi domino. Tertio quę sint mala inimicorum aperit:ibi: Caput circũitus eorum. Ecclesia ergo inter malos laborans

inter malos laborãs clamat: a ¶ O dñe eripe me ab hoie malo: non ab vno: sꝫ a toto genere malor cũ pncipe suo diabolo/q̃ ꝛ hõ dicit in figura. Uñ/ Inimicꝰ hõ hoc fecit: q̃ supseminauit ciçania. Matth. xiij. d. Et vir dicit: qz fortꝫ ad nocẽdũ: Uñ subdit: b ¶ A viro iniquo eripe me. Vir iniquꝰ ẽ q̃ nocet. Oĩs aũt malus nocet: Uñ cũ dixisset: ab hoie malo: q̃si exponẽs subiũgit: a viro iniquo/ volẽs significare q̃ oĩs malꝰ iniquꝰ est: quia sibi vel alij nocet. Alij quidez nocet/ vl mox vt malꝰ est/ vl postea. Sũt eñ quidã mali qui nõ vident iniqui: qz nõ sũt seui/ nõ asperi/ non psequentes ꝛ pressuras hominũ facientes: sed tñ luxuriosi/ ebriosi/ voluptatibus dediti: q̃ etsi alijs nocere nõ videant: sibi tñ nocent. Et ita nõ sũt innocẽtes: Innocẽs eñ est: qui nec sibi nec alij nocet. Si q̃s tñ alte psideret/ etiã alijs nocet saltẽ exẽplo: quia viuit tecũ: ꝛ ad id q̃ agit iuitat. Postea ꝯo nocebit etiã ope: Cũ eñ q̃ habet voluptuose viuendo cõsumpserit: postea rapit alijs/ q̃ effũdere possit. Ex voluptate g̃ ꝛ luxuria quibꝰ alijs nocere non videbat/ procedit quo te pũgat: Sicut spinę in radice sunt lenes: sed inde pcedit quod pungit: Incidatur g̃ radix/ ꝛ nõ est vñ pcedat spina: ita dũ aliq̃s voluptuose viuit/ nulli nocere videt: sed post rapit q̃ effũdat. Corrigat g̃ voluptas tanq̃ radix: ꝛ nõ nascet rapina q̃ pungit velut spina. c ¶ Qui cogitauerũt ꝛc. Qualit mali psequũt/ exerct. Impugnant eñ bonos trib̃ modis, s. lingua/ manu/ et corde. Et de corde pmittit dicens: Qui cogitauerũt. q. d. eripe me/ a populo malorũ: eripe me/ hęrentẽ mũdo p amorẽ. Ps. Cõglutinatꝰ ẽ i ira venter meꝰ. i. memoria. Esa. xlj. b. Cõfortauit faber ęrariꝰ pcutiẽs malleo eũ q̃ cudebat. s. idolũ: dicẽs glutino: bonũ est. Faber iste est diabolꝰ. Esa. liij. d. Creaui fabrũ. Iste dicit de glutino vel amore mundi: bonũ est. Gen. xiiij. b. Quattuor reges aduersus q̃nq̃ pugnauerũt: Uallis aũt silue/ stris habebat mltos puteos bitumis. Quattuor reges sũt pncipalia vitia: quę impugnãt quinq̃ sensus i mũdo: qui est vallis bituminis propter amorem. Gregorꝰ. Amor rerum temporaliũ est viscum pennarũ spiritualiũ. Item/ eripe me/ ligatum per prauam cõsuetudinẽ. Prouerb. v. d. Funibus peccatorũ suorum vnusquisq̃ constringit. Prouerb. vij. d. Statim sequit eum quasi bos ductus ad victimã: ꝛ nescit q̃ ad vincula: id ad prauam cõsuetudinẽ stultus trahit. De his liberat dñs iustũ. Sap. x. c. In vinculis nõ dereliquit eum. Item/ eripe me/ oppressum per desperationem. Threñ. iij. f. Lapsa est in lacũ aĩa mea. Itẽ/ eripe me/ debilẽ per naturaliũ corruptionẽ ꝛ vulnerationẽ. Uulnerant naturalia: quando quis peccat. Luc. x. e. Plagis impositis ꝛc. Ps. Uide infirmitatẽ meã et anxietatem meã. Job. vj. b. Quę est fortitudo mea vt sustineã ꝛc. Item/ eripe me/ conclusum ppter perplexitatẽ. Threñ. iij. b. Conclusit vias meas lapidibus quadris circũędificauit me vt non egrediar. Job. xv. c. Non credit q̃ reuerti possit de tenebris ad lucẽ circũspectans vndiq̃ gladiũ. In codẽ. xvj. c. Cõclusit me dominꝰ apud impiũ ꝛ manibus ꝛc. Item/ ꝛ eripe me/ retentum per diaboli potestatẽ. Luc. xj. c. Cum fortis armatus custodit atrium suuz. Item/ eripe me/ timidum exire ppter satisfactionẽ. Job. xv. c. Terrebit eum tribulatio ꝛ angustia vallabit eum. De hac ereptione/ Ezech. xxxvij. d. Educam vos de tribulatiõibus vestris populẽ meus: et inducam vos in terrã vestrã. Amos. iij. d. Quomõ si eruant duo crura ꝛc. c ¶ Qui cogitauerũt iniquitates in corde: q. d. ab his maxime eripe me: qui cogitant multis machinationib̃ nocere. Facilius eñ vitaret aperta inimicitia q̃ occulta. Ille eñ difficile vitatur qui in labijs bona portat: in corde mala occultat: quia nulla pestis efficacior ad nocendum q̃ fa/

Iniquꝰ et innocẽs quis dicat

Al. †Exime

Al. †maligno

Al. †iiusto erue

Al. †iiusticias

Al. †bella

Al. †Cõserua

Al. †iiustꝫ erue

Mali ꝓpugnãt bonos tribus modis

Ps. 43.

miliaris inimicꝰ. Et hi tales: d ¶ Tota die/ cõtinue e ¶ Cõstituebant/ mihi/ f ¶ Prelia. i. schismata ꝛ hereses: ꝫ q̃ pugnarẽ. De cordib̃ eñ talij bella sp̃ pueniũt: et si verba sint pacata. Per hoc q̃ ait: tota die/ cõtinua eorꝫ nequtia ostẽdit/ nõ lassata p morã. Deinde q̃liter i lingua psequant/ oñdit: g ¶ Acuerũt linguas suas. i. verba suę nequitię politert. Addit h ¶ Sicut serpentes. Cõgrue cõparat eos serpẽtib̃. In serpente eñ astutia ꝛ dolus nocendi est: ideo et serpit/ non habens pedes/ vt non audiatur dum venit in itinere: lenis est eꝰ tractus: sed non rectus: Sic mali serpunt ad nocendũ/ sub leni cõtractu verborum habentes occultum venenum. Unde subdit: i ¶ Venenum aspidũ sub labijs eorũ/ sub specie boni suggerẽdo pessima ꝛ aĩę mortifera: qz venenũ aspidũ ĩsanabile ẽ. Deinde de psecutione quę fit manu. i. opere/ subdit dicens: k ¶ Custodi me dñe de manu peccatoris. i. diaboli: qui validus est ad nocendum: vnde pnceps mundi dicit. Ideo iste petit custodiri ab eo: quia per multa diabolus fallit: quę iste per se nequit ꝓcauere. l ¶ Et ab hominib̃ iniquis: id est a mẽbris eius: per quos conat q̃ p se nequit. m ¶ Eripe me: vt non noceant. Non dico in causis seculi: sed in via domini: Unde subdit: n ¶ Qui cogitauerũt supplantare: id ẽ decipere ꝛ a via dei retrahere ꝛ impedire opa mea/ parantes pctõr mihi vicinas foueas. Deinde q̃ sũt inimici ostendit dicẽs: o ¶ Absconderũt supbi laqueũ/ vel muscipulã mihi. Aug̃. Breuiter totũ corpus diaboli explicauit/ cum ait: Supbi. Inde. s. ex supbia est/ q̃ ꝛ iustos plerũq̃ se dicunt cum sint iniqui. Inde est q̃ nolũt cõfiteri peccata. Inde etiã est q̃ inuident veris iustis. Omnis eñ superbus inuidus est sicut diabolus: qui iuidit homi q̃ perdidit. Quia eñ amisit regnũ/ hominẽ illuc puenire noluit ꝛ non vult: et id agit nũc vt homo illuc non pueniat/ vnde eiectus est ille. p ¶ Et funes. i. peccata sua quę mihi suadent facere: de quibꝰ Esa. v. e. Uę q̃ trahitis iniqtatẽ in funiculis vanitatꝫ. Peccata dicunt funes: qz in peccatis pseuerãtes/ addunt peccata peccatis: et vnde deberẽt corrigi/ defẽsiõe et excusatiõe pctm̃ duplicãt et triplicãt: et ita pducit funis de tortis filis. Et de talib̃ funibus ligant pedes ꝛ manus: vt ĩ tenebras exteriores mittant. Hos funes extenderũt mihi in laqueũ. Et vbi? Sequit: q ¶ Iuxta iter. Pręcepta sũt iter: Ergo nõ ĩ itinere: sꝫ iuxꝫ iter. r ¶ Dixi dño deꝰ meus es tu. Hęc ẽ secũda pars: vbi dicit q̃ auxiliũ sit cõtra p̃dicta mala. s. clamare ad dominũ. Et dicit hoc ex magna fiducia: Etsi eñ omniũ sit deꝰ p creationẽ ppie tñ deꝰ est eorꝫ q̃ eo fruunt. s ¶ Exaudi dñe vocẽ dep̃catiõis meę. Hic dep̃mit affectũ animi sui. Sunt eñ dep̃catiões malorꝫ sine voce: qz ex bono cordis affectu nõ pueniũt. Dep̃catio ꝯo iustorꝫ vocẽ habet: qz ex medulla dilectionis pcedẽs digna est auditu. Uox eñ ppie hoim est ꝛ animatorꝫ: sonꝰ ꝯo cęterarꝫ rerũ. Qui ꝯo p̃cat deũ ꝛ non de deo bñ sentit/ sonũ habet ꝛ nõ vocẽ: qz ibi vita nõ est. Qui ꝯo de deo bñ sentit: eius oratio vocẽ habet/ quę ẽ vita dep̃catiõis. Talis dicit: t ¶ Domine dñe. i. verissime dñe: nõ vt hoies dñi sunt q̃ emũt pecunia: tu ꝯo sanguine tuo. Et repetitio ista affectũ pie p̃catiõis ostẽdit. v ¶ Virtꝰ salutis meę. i. q̃ das virtutẽ pseuerãtię q̃ salꝰ sũ. x ¶ Obumbrasti sup caput meũ in die belli. i. dũ pugno ꝓtra malos extra: ꝛ ꝫ legẽ mẽbrorũ intra: obumbrasti. i. de grã tua mihi fecisti vmbraculũ refrigerans ab ęstu temptationũ. y ¶ Nõ tradas me dñe pctõri. i. diabolo. z ¶ A desiderio meo. i. vt ęstum nõ patiar a meipso a meo desiderio: quo locꝰ sit diabolo: sine quo nihil facit q̃ntũcũq̃ seuiat hostis. Quẽ eñ desideriũ vincit escę/ cadit in

Al. †muscipul

Al. †restes

Al. †muscipulas pedibus meis

Al. †semitas

Al. †pcipe anribus

Al. †Me

a (CXXXIX. ¶ Eripe me dñe ab homie† malo: a virꝰ† iiquo eripe me. Qui cogitauerũt †iniquitates in corde: tota die cõstituebant† prelia. Acuerũt linguas suas sicut serpẽtes: venenũ aspidum sub labijs eorꝫ. † Custodi me dñe ꝰ manu peccatoris: et ab homib̃ †iniquis eripe me. Qui cogitauerũt supplantare gressus meos: abscõderũt supbi† laqueũ mihi. Et† funes extẽderũt i† laqueũ: iuxta† iter scãdalũ posuerũt mihi. Dixi dñõ deꝰ meꝰ es tu: † exaudi dñe vocẽ depcatiõis meę. Dñe dñe virtꝰ salutis meę: obumbrasti super caput meũ in die belli. † Non tradas me domine a desiderio meo peccatori:

cit escę/cadit in laqueũ: ⁊ nusq̃ est locꝰ diabolo nisi ex desiderio tuo. Sz ęstũ desiderũ tẽperat vmbraculũ dei: Unde ait: Nõ tradas me. i. nõ sinas me tradi p meũ desiderium diabolo. Cassiodorꝰ. A desiderio suo tradit pctori qsqs p cõcupiscẽtias carnis diabolo relinquit possidendꝰ: de quibꝰ dicit apls:

Ro. 1. c. Propterea tradidit illos deus in desideria cordis eorũ. a Cogitauerũt contra me. s. inimici: b Ne dereliquas me ne forte exaltentur. i. ne de me victo triũphent ⁊ gaudeãt. Seducto eũ hoĩe gaudet et triũphat diabolus et sui. Ps. Exultabũt si motꝰ fuero. Deut. xxxij. d. Propt iram inimicoꝝ distuli ne forte supbirent. Eccli. xxiij. a. Ne derelinq̃s me ne incidã i ꝓspectu aduersarioꝝ meoꝝ. Dęmões eũ faciũt festũ: sicut rex habito triũpho. Unde Judicl. xvj. f. Principes philistinoꝝ cõuenerũt in vnũ vt ĩmolarẽt hostias magnificas dagon deo suo ⁊ epularenꝭ/dicentes: Tradidit deꝰ noster inimicũ nostrũ sanson in manus nr̃as. Et. j. Regl. vlti. c. Philistijm p̃ciderũt caput saul. Hoc faciũt dęmones: q̃ndo prędicunt a capite christo: ⁊ expoliant armis. i. virtutibꝰ. Et de hoc iactãt se dęmones. Esa. x. c. Dixit assur: i fortitudie manꝰ meę ego feci ⁊c. c Caput circũuitus eorũ. Hęc est tertia pars vbi dicit/quę sint mala inimicoꝝ. q. d. me ꝓtegit vmbra tua in die belli: sed illos tegit caput circũitꝰ eoꝝ. i. supbia. Mali eũ vadũt in gyrũ errozis: vbi ẽ iter sine fine: hujꝰ circũitꝰ supbia est caput: q̃ est initiũ oĩs pcti. Et qz oĩs supbꝰ fictus est/et oĩs fictꝰ mendax: Jõ subdit: d Labor labiorũ ipsoꝝ. i. mẽdaciũ: e Operiet eos. i. ꝓteget ⁊ defendet. Mẽdaciũ recte dĩ labor: Laborat eũ q̃ fingit q̃d dicat: ꝓitas autẽ facile dĩ. Vel sic: Labor labiorũ. i. falsa et mendax assertio eoꝝ: operiet eos: qz de sua falsa assertiõe supank. Vl sic: Tu dñe es mihi vmbraculũ: sed caput eorũ qui cogitant cõtra me mala est circũitus. i. diabolꝰ: qui nunq̃ recte incedit: qui est caput eorum. f Cadent sup eos carbones. s. ignis cõcupiscentię/irę et luxurię anteq̃ veniat ignis eternus. Et/ g In ignem: id est i illos carbones: h Deijcies eos/pmissiue. Et/ i In miserijs nõ subsistẽt: quia superabunk a pssuris quas iusti superabũt. Vel sic: f Cadent sup eos carbones. i. sancti qui ex mortuis reuixerũt et aliquãdo tenebrę fuerunt: nũc autẽ lux in dño: qui cũ alios accẽdunt/ alios deijciũt. Unde subdit/ g In ignẽ deijcies eos. s. malos. Cũ eũ vident mali sanctos lucere/inuidẽt: Et sic sancti sup eos cadunt: qz ex bona vita ⁊ p̃dicatiõe ipsoꝝ/mali ruinam incurrũt.

2. Cor. 2. d. Unde apostolꝰ: Alijs sumus odor vitę in vitã: alijs odor mortis in mortẽ. Et hi tales/in miserijs nõ subsistent: sed impatientes deficiũt: quas boni patienter transeunt. Sequitur: k Vir linguosus nõ dirigek in terra. Vir linguosus dicit qui linguã habet p̃cipitem ⁊ subito irrumpit in sermonẽ. Prouer. xxix. c. Uidisti hominẽ velocẽ ad loquendũ/stultitia magis speranda est q̃ illiꝰ correctio. Jaco. j. c. Sit oĩs hõ velox ad audiendũ/tardꝰ autẽ ad loquẽdũ ⁊c. Item dicit vir linguosus: qui postq̃ loqui cępit/cohiberi non potest. Prouerb. xxv. d. Sicut vrbs patens est absq̃ muroꝝ ambitu: sic homo qui nõ potest ĩ loquẽdo cohibere spiritũ suũ. Et. xxix. b. Totum spiritũ suũ ꝓfert stultus. Itẽ qui loquit ⁊ respondet ęque de illis de quibꝰ non nouit/sic ⁊ de quibꝰ nouit. Eccli. v. d. Si ẽ tibi intellectꝰ/respõde ꝓmo: sin autꝰ/manꝰ tua sit sup os tuũ/ne capiaris in verbo indisciplinato ⁊ cõfundaris ⁊c. Item qui loquit in lingua ⁊ lingua. Eccli. v. c. Non ventiles te in omnẽ ventum: ⁊ non eas in omnẽ viã: sic eũ oĩs peccatoꝝ probatur in duplici lingua. Et eodem. d. Denotatio pessima sup bilinguem. Talis bilinguis similis est serpenti: qui non habet pedes ⁊ hmõi membra: sed totum corpus est ei pedes ⁊ manus: ⁊ q̃d minꝰ habet in mẽbris cęterꝭ/suplek ei in lingua: qz habet duo additamẽta q̃ post mortũ infigit et virꝰ infũdit ⁊ ita inficit. De qbꝰ Ps. Acuerũt linguas suas sicẽ serpẽtes. Sap. j. c. A detractiõe parcite linguę. Itẽ q̃ aliũ loquẽtẽ sustinere nõ põt: sz ꝓbũ eiꝰ inkrũpit. Eccli. xxxij. b. Audi tacẽs: ⁊ p reuerẽtia addek tibi gr̃a. Nota q̃daz q̃ maxime exigũt silẽtiũ. Etas loquẽtis. Unde Eccli. xxxij. a. Loquere maior natu: decet eũ te ꝓmũ ꝓbũ. Dignitas loq̃nt. s. Uñ Job. xxix. b. Principes cessabãt loq ⁊ digitũ suppone/bãt ori suo ⁊c. Verbũ eruditiõis: qz iuito auditori nemo libenk loq̃k. Jõ dĩ Eccli. xxxij. a. Ubi nõ ẽ audit: nõ effũdas ꝓmonẽ. Qualitas tpis. Uñ Eccli. xx. a. Est tacẽs sciẽs tps aptũ. Nõ sapiẽs tacebit vsq̃ ad tps: lasciuꝰ aũt et imprudẽs nõ seruabit tps. Jõ certis tẽporibꝰ in claustro tenek silẽtiũ. s. tpe refectiõis/lectiõis ⁊ orionis. Hoc ẽ q̃d maxie ornat religionẽ. Uñ Esa. xxxij. d. Erit opꝰ iusticię pax et cultꝰ iusticię: silẽtiũ et securitas ⁊c. Et eodẽ. xxx. d. In silẽtio ⁊ in spe erit fortitudo vr̃a. Religio eũ nuda et ĩculta ⁊ infirma ẽ q̃ sine silẽtio ẽ. Jaco. j. d. Siq̃s se putet religiosũ eẽ et nõ refrenãs linguã suã ⁊c. Põt ⁊ alik hãi q̃s sit vir linguosus: p hos versus: Sit tibi linguosꝰ vir q̃nq̃ modis odiosus: Prępreperus/pręceps/ignarus/ fictilis/anceps. Talis/vir linguosus/cui voluptas est loq̃ non attendens quid dicat: l Non dirigek in terra. Quisquis ergo vult dirigi/magis oportet audire q̃ loqui: Sicut Jacobꝰ ait: Sit omnis hõ velox ad audiendũ tardꝰ ad loquẽdũ. Perfectꝰ eũ esset oẽs audire sponsum: vt iohannes: qui non tũ gaudebat quia docebat: quoniã quia audiebat. Unde Job. iij. d. Amicus sponsi stat ⁊ audit ⁊c. Sed propter imperitos loqui aliquãdo necesse est vt doceank. Qui ergo vult docere/sp vult imperitos habere quos doceat. Gaudiũ ergo sit taciturnitatis et sponsum audiendi in voluntate: vox aũt doctrinę sit in necessitate: et ita non erit vir linguosus. De interioribus ergo sit gaudium: de exterioribus necessitas non voluntas. m Uirum iniustũ mala capient in interitu. Omnes quidem volunt se abscondere a malo: quod etiã boni fugiunt: sed malum capit eos non ad interitũ sed ad vitam: quia/Deus flagellat omnẽ filium quem recipit: Heb. xij. c. n Cognoui. s. ego q̃d illi non ꝓuident. s. o Quia dñs/tandẽ etsi non modo/ p Faciet iudiciũ inopis/qui esurit iusticiam et quęrit et puliat: q Et/faciet/vindictam pauperũ/spiritu. Roma. xij. d. Mihi vindictã ⁊ ego retribuam. r Verũtamẽ iusti. Conclusio psalmi: vbi dicit q̃ boni a deo liberati et de hostibus vindicati non sibi dant: sed/ s Cõfitebunk nomini tuo: hic ⁊ in futuro laudem attribuendo. t Et habitabũt recti. Qui ad se flectit cor/torquet: qui ꝓ in deũ intendit dirigit: ⁊ ideo ibi eis requies vbi cor habent. Unde: v Cum vultu tuo: quibus male erat in vultu suo: in cuius sudore panem ederunt/habitabunt: quia deum sicut est videbunt: ⁊ deterso sudore finitisq̃ laborib̃us/penni lęticia impleb̃unk: et ideo nihil timebunt ab eis in mundo.

a cõgitauerũt ⁊c. b ne dereliq̃s me/ne forte exaltenk. c Caput circũitꝰ eoꝝ: labor labiorꝝ ipsoꝝ ꝓteget eos. d Cadẽt sup eos carbones: in miserijs nõ subsistẽt. e Vir linguosus nõ dirigek in terra. f Uirũ iniustũ mala capiẽt in interitu. g Cognoui

o quia faciet dñs iudiciũ inopis: et vindictã pauperũ. p Uerũtamẽ iusti confitebũk nomini tuo: habitabũt recti cũ vultu tuo.

Psalmus dauid.

r Domine clamaui ad te exaudi me: intẽde voci meę cum clamauero ad te.

(CXL.

Domine clamauk ⁊c. Titulus. Psalmus dauid. Sępe expositus est iste titulus. Propheta in persona christi siue membrorum loquitur per totum hunc psalmum. Intentio monet ad deum clamare. Modus. Bipertitus est psalmus. Primo sciens ꝓpheta hominẽ implicari peccatis: orat vt audiak/subdẽs a quibus maxime velit liberari. Secũdo dic q̃ a iusto correptꝰ spernet falsos laudatores: ibi: Corripiet. In ꝓsona igik hominis circũuenti peccatis/ait: r O domine clamaui/iam diu/ad te. Quid clamaui? y Exaudi me: Et itẽ adhuc clamo: ideo sequit: s Intendẽ voci meę cum clamauero ad te. Non dum eũ finitus est clamor: quia nondum finita est tribulatio.

Partitio psalmi